

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

GJYKATA KUSHTETUESE

УСТАВНИ СУД

CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 3. decembar 2020.godine

Ref. br.:RK 1650/20

REŠENJE O NEPRIHVATLJIOSTI

u

slučaju br. KI42/19

Podnosilac

Muhamet Prapashtica

**Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova
PML. br. 243/2018 od 12. novembra 2018. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Muhamet Prapashtica, sa prebivalištem u opštini Priština (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost presude [PML. br. 243/2017] Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud) od 12. novembra 2018. godine, u vezi sa presudom [PAKR. br. 453/2017] Apelacionog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Apelacioni sud) od 9. marta 2018. godine i presudom [PKR. br. 624/2008] Departmana za teška krivična dela Osnovnog suda u Prištini (u daljem tekstu: Osnovni sud) od 15. juna 2017. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude za koju se navodno tvrdi da je doneta uz povredu osnovnih prava i sloboda podnosioca zahteva zagaranтованиh članovima 23. [Ljudsko Dostojanstvo] i članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane) Ustava, članovima 22. (Procesuiranje podnesaka) i 47. (Individuralni zahtevi) Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32. (Podnošenje podnesaka i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o Radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 12. marta 2019. godine, podnosilac je putem pošte podneo zahtev Sudu. Sud je primio zahtev podnosioca zahteva dana 14. marta 2019. godine.
6. Dana 18. marta 2019. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Gresu Caka-Nimani za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Radomir Laban (predsedavajući), Remzije Istrefi Peci i Nexhmi Rexhepi.
7. Dana 12. aprila 2019. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.
8. Dana 10. novembra 2020. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno je preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

9. Dana 15. marta 2008. godine, na osnovu spisa predmeta, tokom snabdevanja gasom iz jedne autocisterne firme „P-Gas“, na prodajnom mestu u ulici „Rrustem Hyseni“ u Prištini, firme „M-Gas Petroll“, koja je u vlasništvu podnosioca zahteva, došlo je do paljenja gasa i zbog toga su život

izgubili B.M i I.S; a teške telesne povrede su zadobili N.D, M.D i A.A, i takođe je pričinjena znatna materijalna šteta.

10. Dana 17. septembra 2008. godine, odeljenje za teška krivična dela Osnovnog tužilaštva u Prištini (u daljem tekstu: Osnovno tužilaštvo) je podiglo optužnicu [PP.I. br.218-7/08] protiv podnosioca zahteva i drugih zbog osnovane sumnje da su izvršili krivično delo izazivanja opšte opasnosti koje je navedeno u članu 291 (Izazivanje opšte opasnosti) Privremenog krivičnog zakonika Kosova (u daljem tekstu: PKZK).
11. Dana 15. juna 2017. godine, Osnovni sud je u Presudi [PKR. br. 624/2008] proglasio krivim podnosioca zahteva zbog izvršenja krivičnog dela za koje je on optužen i kaznio je istog sa četiri (4) godine i deset (10) meseci zatvora. Osnovni sud je prvenstveno (i) prekvalifikovao krivično delo za koje je bio optužen podnosilac zahteva od onog koje je bilo predviđeno članom 291 PZKZ-a, na ono koje je određeno u stavu 1 a u vezi sa stavovima 6 i 9 člana 365 (Izazivanje opšte opasnosti) Krivičnog Zakonika Republike Kosovo br. 04/L-082 (u daljem tekstu: KZRK); i (ii) nakon što je ispitao svedoke i razmotrio odgovarajuće dokaze kao što je to jasno predstavljeno u gore navedenoj Presudi, utvrdio je krivicu podnosioca zahteva u vezi sa gore navedenim krivičnim delom uzimajući u obzir da isti (i) „*nije imao validnu dozvolu za benzinsku pumpu „M - Gas Petroll“*; (ii) zato što „*zanemarujući zakonske kriterijume za izgradnju, za urbanističku dozvolu, ekološku dozvolu itd.,*“; i (iii) „*zbog toga je prouzrokovana velika opasnost po živote ljudi i imovina u značajnoj vrednosti, jer nakon što se gas zapalio, tok prilikom su od zadobijenih povreda preminuli B.M. i I.S., dok su teške telesne povrede pretrpeli N.D., M.D. i A.A., i prouzrokovana je značajna materijalna šteta na vozilima i okolnim zgradama*”.
12. Dana 3. avgusta 2017. godine, podnosilac zahteva, ali i njegov branilac su, protiv gore navedene Presude, uložili žalbu pred Apelacionim sudom, u kojoj su tvrdili ozbiljne povrede krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, povrede krivičnog zakona i odluke o kazni, sa predlogom da se žalbe usvoje kao osnovane, tako što će se poništiti napadnuta Presuda i da se vrati pitanje na ponovno suđenje ili da se izmeni odgovarajuća presuda i da se oslobodi podnosilac zahteva od optužbi. Sa druge strane, Tužilac Osnovnog tužilaštva je takođe uložio žalbu u vezi sa odlukom o kazni, sa predlogom da se žalba usvoji i da se osporena Presuda izmeni tako da se protiv optuženih izreknu strožije kazne zatvora.
13. Dana 9. marta 2018. godine, Apelacioni sud je u Presudi [PAKR. br. 453/2017] (i) delimično usvojio žalbu podnosioca zahteva, i izmenio je Presudu Osnovnog suda samo u delu koji se tiče odluke o kazni, gde je njemu izrekao blažu kaznu, odnosno kaznu zatvora u trajanju od dve (2) godine, gde je zaračunato i vreme koje je on proveo u pritvoru; dok je (ii) odbio kao neosnovane druge žalbene navode podnosioca zahteva i Državnog tužioca, uključujući i sve navode koji su povezani sa povredama odredbi krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i povreda krivičnog zakona .

14. Jednog neodređenog dana, a protiv navedene presude Apelacionog suda, podnosilac zahteva i njegov branilac su podneli zahtev za zaštitu zakonitosti pred Vrhovnim sudom, u kojem su naveli ozbiljne povrede odredbi krivičnog postupka i povrede krivičnog zakona.
15. U vezi sa prvim, odnosno povredom odredbi krivičnog postupka, podnosilac zahteva je tvrdio povredu (i) tačke 1.5 stava 1 člana 385 (Povrede krivičnog zakona) Zakona o Krivičnom Postupku Republike Kosova br. 04/L-123 (u daljem tekstu: ZKPRK) a u vezi sa izricanjem kazne sa navodom da su prilikom određivanja kazne zatvora, nižestepeni sudovi „*prekoračili zakonske nadležnosti*“; i (ii) tačke 10 i 12 stava 1 člana 384 (Bitne povrede odredaba krivičnog postupka) ZKPRK, sa navodom da je prekoračena optužnica i, odnosno, da Presuda nije sastavljena u skladu sa proceduralnim zakonom. S druge strane, u vezi sa drugim, odnosno povredom krivičnog zakonika, podnosilac zahteva je tvrdio da nije potvrđeno postojanje elemenata krivičnog dela za koje je on optužen i kažnjen, jer „*u vreme izvršenja ovog krivičnog dela ja nisam bio prisutan na mestu događaja, kao i da je delo izvršeno zbog nepažnje snabdevača, a ne sa moje strane, stoga, ni u jednom momentu su moje radnje manifestovale elemente krivičnog dela za koje se ja teretim*“.
16. Dana 24. septembra 2018. godine, i Državni tužilac je podneo odgovor na zahtev za zaštitu zakonitosti, i to dopisom [KMLP. II. br. 167/18], gde je predložio da se navodi podnosioca zahteva odbiju kao neosnovani.
17. Dana 12. novembra 2018. godine, Vrhovni sud je u Presudi [PML. br. 243/2018] odbio kao neosnovan zahtev za zaštitu zakonitosti podnosioca zahteva i potvrdio je u potpunosti Presudu Apelacionog suda.

Navodi podnosioca zahteva

18. Podnosilac zahteva tvrdi da je osporena Presuda Vrhovnog suda doneta uz povredu njegovih prava i osnovnih sloboda koje su zagarantovane u članu 23 [Ljudsko dostojanstvo] i 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava.
19. U vezi sa navodnim povredama člana 31 Ustava, podnosilac zahteva, u suštini, tvrdi da su osporene presude donete u suprotnosti sa odredbama (i) ZKPRK-a, odnosno članom 7 (Opšta obaveza utvrđivanja potpunih i istinitih činjenica) istog jer u okolnostima slučaja nisu utvrđene važne činjenice u vezi sa donošenjem zakonske odluke; i (ii) KZRK-a, odnosno člana 20 (Uzročna veza) jer u okolnostima njegovog slučaja nije napravljena veza između njegovog delovanja ili nedelovanja u odnosu sa nastalim posledicama.
20. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda da (i) „*poništi Presudu Apelacionog suda, kao i Presudu Osnovnog suda u Prištini*“; i (ii) „*da se utvrde povrede u vezi sa pravilnom procenom krivične odgovornosti u vezi sa mojim radnjama*“.

Relevantne Ustavne i Zakonske odredbe

Ustav Republike Kosova

Poglavlje II Prava i Osnovne Slobode

[...]

Član 31 (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje)

1. *Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*

Zakon br. 04/L-082 Krivični Zakonik Republike Kosova

Član 20 Uzročna veza

Lice nije krivično odgovorno ukoliko nema uzročne veze između dela ili propusta i posledice.

POGLAVLJE XXIX KRIVIČNA DELA PROTIV OPŠTE BEZBEDNOSTI LJUDI I IMOVINE

Član 365 Izazivanje opšte opasnosti

1. *Svako lice koje, korišćenjem požara, poplave, oružja, eksploziva, otrova ili otrovnih gasova, jonizujućeg zračenja, mehaničke sile, električne sile ili bilo koje druge vrste energije ili bilo kojom drugom sličnom opasnom delatnošću ili opasnim sredstvima izazove veću opasnost po ljudski život ili znatnu imovinsku štetu, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od šest (6) meseci do pet (5) godina.*

(...)

6. *Kada je delo iz stavova 1. ili 2. ovog člana izvršeno nehatno, izvršilac će se kazniti novčano ili kaznom zatvora u trajanju do tri (3) godine.*

(...)

9. *Kada je delo iz stava 6. ovog člana izazvalo smrt jednog ili više lica, izvršilac će se kazniti kaznom zatvora u trajanju od jedno (1) do osam (8) godina.*

Zakon br. 04/L-123 o Krivičnom Postupku Republike Kosova

Član 7

Opšta obaveza utvrđivanja potpunih i istinitih činjenica

1. Sud, državni tužilac i policija koji učestvuju u krivičnom postupku dužni su da istinito i potpuno utvrde činjenice koje su od važnosti za donošenje zakonite odluke.

2. Saglasno odredbama ovog zakonika, sud, državni tužilac i policija koji učestvuju u krivičnom postupku dužni su da pažljivo ispituju i da sa potpunom profesionalnom predanošću utvrđuju sa jednakom pažnjom činjenice koje terete okrivljenog kao i one koje mu idu u prilog i da sve činjenice i dokaze koji idu u prilog okrivljenom stave na raspolaganje odbrani pre početka i u toku postupka.

Ocena prihvatljivosti zahteva

21. Sud prvo ocenjuje da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje navedene Zakonom i predviđene Poslovníkom o radu.
22. S tim u vezi, Sud se pre svega poziva na stavove 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i Ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

23. U nastavku, Sud takođe razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, koji su dalje propisani u Zakonu. S tim u vezi, Sud se prvo poziva na članove 47 (Individualni zahtevi), 48. (Tačnost podneska) i 49 (Rokovi) Zakona, koji propisuju:

Član 47 (Individualni zahtevi)

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48 (Tačnost podneska)

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49 (Rokovi)

“Podnesak se podnosi u roku od četiri (4) meseca. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...”.

24. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana koja osporava jedan akt javnog organa, odnosno Presudu Vrhovnog suda [PML. br. 243/2017] od 12. novembra 2018. godine, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva koja su navedena u zakonu. Podnosilac zahteva je takođe razjasnio osnovna prava i slobode za koje tvrdi da su mu povređena u skladu zahtevima iz člana 48. Zakona i podneo je zahtev u skladu sa rokovima utvrđenim u članu 49. Zakona.
25. Pored toga, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su predviđeni u pravilu 39 (Kriterijum o prihvatljivosti) Poslovnika o Radu. Pravilo 39 (2) Poslovnika o Radu određuje kriterijume na osnovu kojih Sud može da razmotri jedan zahtev, uključujući i kriterijum da zahtev ne bude očigledno neosnovan. Specifično, pravilo 39 (2) propisuje da:

“Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju”.

26. S tim u vezi, Sud podseća da su okolnosti konkretnog slučaja povezane sa jednom nesrećom koja se desila 2008. godine, na jednoj od tački prodaja kompanije „M-Gas-Petroll“, odnosno na tački koja je bila u ulici „Rrustem Hyseni“ blizu Veluše u Prištini, tačka za koju, na osnovu spisa predmeta, podnosilac zahteva, kao vlasnik firme „M-Gas Petroll“, nije imao potrebnu dokumentaciju. Nesreća je za posledicu imala smrtnu slučajevu, povređena lica kao i materijalnu štetu.
27. Osnovni sud je utvrdio krivicu podnosioca zahteva u vezi sa krivičnim delom izazivanja opšte opasnosti, određujući takođe da je ovo krivično delo izvršeno iz nepažnje, ali, imajući u obzir da je isto za posledicu imalo smrt jednog ili više lica, kaznio je podnosioca zahteva sa četiri (4) godine i deset (10) meseci zatvora. Krivica optuženog, odnosno podnosioca zahteva je utvrđena i putem (i) Presude Apelacionog suda koji je odbio kao neosnovane sve navode u vezi sa povredama odredbi krivičnog postupka i krivičnog zakona i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, menjajući tako Presudu nižestepenog suda samo u vezi sa odlukom o kazni, odnosno gde je umanjio istu na samo dve (2) godine zatvora; i (ii) Presudom Vrhovnog suda kojom su takođe odbijeni navodi u vezi sa povredom odredbi krivičnog postupka i krivičnog zakona, samim tim potvrđujući Presudu nižestepenog suda.
28. Redovni sudovi su, na osnovu spisa predmeta, zasnovali svoje odluke na izjavama svedoka, oštećenih i na osnovu drugih dokaza, gde su odredili odgovornost podnosioca zahteva u vezi sa krivičnim delom izazivanja opšte opasnosti, u odnosu na njegovo vlasništvo nad kompanijom „M-Gas Petroll“ gde se na jednoj tački prodaje a za koju nije bilo potrebnih dozvola za rad, desila nesreća i samim tim je izazvana opasnost i odgovarajuća šteta.

29. Podnosilac zahteva je osporio zaključke redovnih sudova u vezi sa njegovom krivicom, navodeći povrede odredbi krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje kao i povrede krivičnog zakona. Svi ovi navodi su bili odbijeni kao neosnovani kako od strane Apelacionog tako i od strane Vrhovnog suda. Isti nisu osporavali činjenicu da podnosilac zahteva nije bio prisutan na mestu događaja u vreme kad se nesreća desila, štaviše, proglašavajući ga krivim na osnovu stava 6 člana 365 KZRK-a, isti su ustanovili da su krivična dela prouzrokovana iz nepažnje, ali, na osnovu stava 1.6 i stava 9 ovog člana, i uzimajući u obzir opasnosti i štete, uključujući i smrti koje su se desile, podnosiocu zahteva, u svojstvu vlasnika odgovarajuće firme, su odredili odgovornost za navedeno krivično delo, uzimajući u obzir da, kao što je to navedeno iznad, za prodajnu tačku gde se desila nesreća nije imao odgovarajuću dozvolu za rad.
30. S tim u vezi, a nasuprot navodima podnosioca zahteva da je objekat u kojem se desila nesreća *„bio montažni objekat i nije bio objekat trajnog karaktera“* kao i da se urbanistička dozvola ne može izdati zbog toga što nedostaje saglasnost o životnoj sredini, ali da nasuprot tome *„niko iz Opštine da nije sprečavao da radi“*, na osnovu spisa predmeta proizilazi da je ovoj tački prodaje nedostajala (i) dozvola o saglasnosti životne sredine i ekološka dozvola, gde su uslovi i postupak za dobijanje istih bili navedeni u zakonu koji je bio na snazi o zaštiti životne sredine; i (ii) urbanistička dozvola i dozvola o izgradnji, za čije izdavanje je bila nadležna Opština Priština. Sa druge strane, na osnovu istih, proizilazi da je odgovarajuća tačka prodaje (i) imala jedan nalaz br. 83-1 od 7. juna 2007. godine kojeg je izdala *„inspekcija za sprečavanje i zaštitu od požara iz Odeljenja za civilnu i vanrednu zaštitu“* Skupštine opštine Priština, u kojoj je, podnosilac zahteva *„podneo zahtev za izdavanje radne dozvole“*; ali da (ii) na osnovu spisa predmeta i objašnjenja koje je dato u Presudi Apelacionog suda *„ovaj nalaz u vezi sa primenom zaštitnih meri od požara se tiče podstanice za prodaju tečnog gasa nafte (propan-butan) u Prištini u ulici "Bajram Kelmendi" - bivša Veluša a na kojoj tački prodaje je, odlukom Tržišne inspekcije Odeljenja Inspekcije Opštine Priština ltr. 09.34-14174 od 8.06.2007. godine bila zabranjeno delovanje ovoj kompaniji“*.
31. Pred Sudom, podnosilac zahteva je nastavio da osporava svoju odgovornost u vezi sa krivičnim delom za koje je osuđen, tvrdeći povredu člana 31 Ustava kao posledicu pogrešne primene i tumačenja kako krivičnog tako i zakona o krivičnom postupku, u suštini, u vezi sa pitanjima koja su povezana da utvrđivanjem činjenica i odnosom istih sa njegovom krivičnom odgovornošću.
32. Navode podnosioca zahteva uvezi sa pogrešnim tumačenjem i primenom zakona i pogrešno utvrđenim činjeničnim stanjem, Sud će razmotriti tako što će primeniti sudske praksu Evropskog suda za Ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), na osnovu kojih je Sud, u skladu sa članom 53 [Tumačenje Odredbi Ljudskih Prava] Ustava, obavezan da tumači prava i osnovne slobode koje su zagarantovane Ustavom. S tim u vezi, i u nastavku, Sud će objasniti da (i) na osnovu sudske prakse ESLJP-a kao i već sada konsolidovane sudske prakse Suda, navodi koji su povezani sa tumačenjem

zakona i utvrđivanjem činjeničnog stanja, u principu, nisu pitanja koja spadaju u delokrug nadležnosti Suda i, samim tim, Sud ne može da razmatra iste; i (ii) specifične tvrdnje podnosioca zahteva u vezi sa navodnim povredama člana 7 i člana 20 ZKPRK-a, odnosno, i KZRK-a, su očigledno neosnovane po ustavnim osnovama.

33. Specifičnije, Sud naglašava da su navodi podnosioca zahteva povezani sa tumačenjem zakona i utvrđivanjem činjenica, i kao takvi, na osnovu kako sudske prakse Suda tako i sudske prakse ESLJP-a, čine i kvalifikuju se kao pitanja „zakonitosti“. Kao takvi ne spadaju pod delokrug nadležnosti Suda, i samim tim, u principu, ne mogu se razmatrati od strane Suda. (vidi, između ostalog, slučaj Suda KI56/17, podnositeljka zahteva *Lumturije Murtezaj*, Rešenje o neprihvatljivosti od 18. decembra 2017. godine, paragraf 35).
34. Sud je takođe kroz svoju sudsku praksu uvek ponavljao ovaj stav da nije njegov zadatak da se bavi greškama u zakonu za koje se tvrdi da su počinjene od strane redovnih sudova (zakonitost), osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). On sam ne može da oceni zakon koji je doveo dotle da redovni sud usvoji jednu umesto neke druge odluke. Ako bi bilo drugačije, Sud bi postupao kao "sud četvrtog stepena" sto bi dovelo do prekoračenja granice postavljene u njegovoj nadležnosti. Uistinu, uloga je redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava. (vidi, slučaj ESLJP-a *García Ruiz protiv Španije*, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28; i vidi takođe slučajeve Suda: KIO6/17, podnosilac *L. G. i petoro drugih*, Rešenje o neprihvatljivosti od 20. decembra 2017. godine, stav 37; i KI122/16, podnosilac *Riza Dembogaj*, Rešenje o neprihvatljivosti od 19. juna 2018. godine, stav 57).
35. Ovaj stav je uvek održavan od strane Suda, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, koja ja jasan način naglašava da nije zadatak ovog Suda da preispituje zaključke redovnih sudova u pogledu činjeničnog stanja i primene materijalnog prava. (vidi, slučaj ESLJP-a, *Pronina protiv Rusije*, Presuda od 30. juna 2005. godine, stav 24; i slučajeve Suda KIO6/17, citirano iznad, stav 38; i KI122/16, citirano iznad, stav 58).
36. Govoreći ovo, Sud, međutim, naglašava da sudska praksa ESLJP-a kao i sudska praksa Suda takođe definišu okolnosti pod kojima treba napraviti izuzetke od ovog načela. ESLJP je naglasio da sve dok domaći organi, odnosno sudovi, imaju primarnu obavezu da reše probleme u vezi sa tumačenjem zakona, uloga Suda je da se osigura ili verifikuje da efekti ovog tumačenja budu kompatibilni sa Ustavom i Evropskom Konvencijom o Ljudskim pravima (u daljem tekstu: EklJP). (Vidi slučaj ESLJP-a, *Miragall Escolano i drugi protiv Španije*, presuda od 25. maja 2000. godine, stavovi 33-39).
37. Prema tome, iako je uloga Suda ograničena u pogledu ocene tumačenja zakona, on mora osigurati i preduzeti mere kada primeti da je sud „primenio zakon na očigledno pogrešan način“ u konkretnom slučaju što je moglo rezultirati „proizvoljnim zaključcima“ ili „očigledno nerazumnim“

za podnosioca zahteva. (U vezi sa osnovnim principima koji se tiču tumačenja i očigledno pogrešne primene zakona, vidi između ostalog, slučaj Suda KI154/17 i 05/18, podnosilac zahteva, *Basri Deva, Afërdita Deva i Dru,tvo sa ograničenom odgovornošću "Barbas"*, Rešenje o neprihvatljivosti od 28. avgusta 2019. godine, stavovi od 60 do 65 i reference koje su tu korišćene).

38. Međutim, i kao što je to objašnjeno iznad, Sud smatra da su navodi podnosioca zahteva koji se tiču pogrešnog tumačenja zakona, odnosno članova 7 i 20 tē ZKPRK-a, odnosno i KZRK-a, očigledno neosnovani po ustavnim osnovama, jer podnosilac zahteva nije dovoljno dokazao i potkrepio svoje tvrdnje, onoliko koliko je to relevantno u okolnostima ovog konkretnog slučaja, da su se gore navedene odredbe protumačile i primenile na očigledno pogrešan način rezultirajući time "*proizvoljnim zaključcima*" ili "*očigledno nerazumnim*" za podnosioca zahteva.
39. S tim u vezi, Sud naglašava da nasuprot činjenice da podnosilac zahteva svoje navode u vezi sa članom 20 KZRK-a u vezi sa određivanjem krivične odgovornosti koja je povezana sa uzročnom vezom između njegovog delovanja i nedelovanja kao i odgovarajuće posledice, specifično nije naveo nikada ni pred jednim od redovnih sudova, u suštini ovaj navod je povezan sa određivanjem njegove krivične odgovornosti, a ovo pitanje je detaljno razmotreno od strane redovnih sudova.
40. Sud, pre svega podseća da je Osnovni sud obrazložio, između ostalog, sledeće:

"Okrivljeni Muhamet Prapashtica, kao vlasnik firme „M – Gas Petrol“ sa sedištem u ulici „Braća Fazilu“ u Prištini tokom 2007. godine, kao odgovorno lice je postupio protiv zakona, jer je bez važeće dozvole izgradio benzinsku pumpu „M – Gas Petrol“, u ulici „Rustem Hiseni“ u Prištini, kojom prilikom je ugrozio život ljudi i imovine visokih vrednosti, zanemarujući zakonske kriterijume o izgradnji, bez urbanističkog plana, dozvole za izgradnju, ekološke dozvole itd. tako da dana 15.03.2008. god., tokom snabdevanja sa gasom iz jedne auto – cisterne firme „Pe – Gas“ iz Peći, izazvana je jedna velika opasnost za život ljudi i imovine bitne važnosti, tako da je došlo do paljenja gasa kojom prilikom su iz pridobijenih povreda poginuli B. M. i I. S., dok su teške telesne povrede dobili oštećeni N. D., M. D. i A. A., i prouzrokovana je materijalna šteta na vozilima i objektima".

41. Dalje, Apelacioni sud je odbio sve navode podnosioca zahteva u vezi sa ozbiljnim povredama krivičnog postupak, utvrđivanjem činjeničnog stanja i povrede krivičnog zakona, naglašavajući sledeće:

"Uzimajući u obzir ovo stanje činjenica ovaj Sud ocenjuje da su neosnovani navodi branilaca optuženih Muhamet Prapashtica i Besnik Sadiku da se iz izvedenih dokaza nije dokazalo da njihovim postupcima nisu ispunjeni elementi krivičnog dela za koje su oni proglašeni krivima. Po oceni ovog suda, iz izvedenih dokaza i bez sumnje je utvrđeno da su optuženi postupili u suprotnosti sa

odredbama za njihove radne obaveze tako da je optuženi zanemarujući zakonske kriterijume za izgradnju, za urbanističku dozvolu, ekološku dozvolu i tehničke uslove, izgradio je benzinsku pumpu u ulici „Rustem Hiseni“ u opasnoj blizini od 60 cm od zgrade privatne kuće, dok je optuženi Besnik Sadiku ne posedujući licencu za transport opasne robe je zaposlio vozača auto – cisterne Fatona Canolli bez adekvatnog osposobljavanja (bez posedovanja ADR) za prevoz opasnih materija iz Ministarstva transporta i ovom je tokom snabdevanja benzinske pumpe iz kamiona – cisterne (auto – cisterne) koju je vozio vozač optuženog Besnik, kao posledica protoka gasa je stvorena eksplozivna masa koja je rezultirala izbijanjem požara koji je izazvao opštu opasnost sa teškim posledicama za život ljudi (dvoje mrtvih i nekoliko povređenih) i znatnu materijalnu štetu ”.

42. Sa druge strane, isti sud je izmenio kaznu koja je izrečena od strane Osnovnog suda, tako što je smanjio istu sa četiri (4) godine i deset (10) meseci na dve (2) godine kazne zatvora, obrazlažući sledeće:

“imajući u vidu olakšavajuće okolnosti koje je ustanovio i ocenio sud u vezi sa optuženim Muhamet i iz činjenice da je od vremena izvršenja krivičnog dela prošlo jedno dugo vreme (10 godina) i iz spisa predmeta ne proizilazi da je optuženi došao do sukoba sa zakonom, ovaj Sud ocenjuje da je izrečena kazna zatvorom protiv optuženog Muhamet prestroga i da bi i jednom blažom kaznom protiv njega moglo da se postigne cilj kazne, prema tome mu izriče kaznu zatvora kao u izreci ove presude sa ubeđenjem da je ova kazna adekvatna sa društvenom opasnošću krivičnog dela i njegove krivične odgovornosti i da sa tim može da se utiče na sprečavanje optuženog da ne izvrše krivična dela u budućnosti i na njegovu rehabilitaciju ”.

43. Sa druge strane, i na kraju, i Vrhovni sud je razmotrio navode podnosioca zahteva u vezi sa njegovom krivičnom odgovornošću i u vezi sa odlukom o kazni, gde je završio svoju Presudu na sledeći način:

“Vrhovni sud nije prihvatio ni navode osuđenog Muhamet Prapashtica u vezi sa visinom izrečene kazne. Apelacioni sud je preinačio presudu prvostepenog suda što se tiče ovog osuđenog uzimajući mu u obzir, osim olakšavajućih okolnosti ocenjenih od prvostepenog suda, i okolnosti da je osuđeni proveo jedno dugo vreme od 10 (deset) godina od vremena izvršenja krivičnog dela, izričući mu kaznu zatvora od 2 (dve) godine. Takođe ovaj Sud ocenjuje da su sudovi nižih instanci pravično primenili krivični zakon kada je u postupcima osuđenog ustanovljeno da su manifestovani svi elementi krivičnog dela izazivane opšte opasnosti iz člana 365. stav 9. u vezi sa stavom 6. i stavom 1. KZRK-a a takođe i što se tiče izvedenih dokaza ocenjujući iste svaki posebno i sve zajedno, dajući dovoljne razloge u vezi sa dokazima, pouzdanošću i njihove vrednosti”.

44. S tim u vezi, Sud naglašava da su, naime, sva tri suda tačno odredila razloge na osnovu kojih je podnosiocu zahteva određena krivična odgovornost za krivično delo izazivanje opšte opasnosti, jer na osnovu odgovarajućih Presuda kao i gore navedenih obrazloženja, redovni sudovi su utvrdili da je odgovarajuće delovanje ili nedelovanje povezano sa poštovanjem zakonskih odredbi koje su se ticale potrebnih radnih dozvola dok je posledica bila izazivanje opšte opasnosti a što je, u okolnostima ovog konkretnog slučaja, imalo smrtni ishod za nekoliko lica, kao i nekoliko teško povređenih, izuzev druge materijalne štete. Sud podseća da član 365 KZRK-a propisuje da svako ko izazove visoki rizik opasan po život ljudi ili znatnu imovinsku štetu, iako je to uradio nenamerno, kao što je to propisano u stavu 6 ovog člana i što je primenljivo na osnovu redovnih sudova u okolnostima ovog konkretnog slučaja, ali što je rezultiralo i smrću jednog ili više lica, kazniće se zatvorom do osam (8) godina, kako je to propisano stavom 9 istog člana. U okolnostima ovog konkretnog slučaja, došlo je do smrti dva (2) lica, teške telesne povrede su zadobila tri (3) lica i prouzrokovana je materijalna šteta. Nasuprot ovim okolnostima, i zato što su redovni sudovi uzeli u obzir otežavajuće i olakšavajuće okolnosti u ovom konkretnom slučaju, podnosioca zahteva su kaznili sa samo dve (2) godine zatvora, računajući i vreme koje je proveo u pritvoru.
45. Sud takođe primećuje da su navodi podnosioca zahteva u vezi sa članom 20 KZRK-a, povezani i sa članom 7 ZKPRK-a, čije pogrešno tumačenje podnosilac zahteva takođe tvrdi a koji određuje opštu obavezu za sudove u vezi sa potpunim i pravičnim utvrđivanjem činjeničnog stanja. Jedna takva obaveza proizilazi i iz člana 31 ustava a u vezi sa članom 6 EKLJP-a, kako u vezi sa obavezom za potpuno i pravično utvrđivanje činjeničnog stanja, tako i u vezi sa obavezom redovnih sudova da na pravilan način procene podneske, argumente i dokaze koji su podneti od strana. (što se tiče ovog poslednjeg, vidi slučaj Suda KIO7/18, sa podnosiocem „*Celiku Rollers*“, Presuda od 20. januara 2020. godine, u kojoj su razmotreni opšti principi sudske prakse ESLJP-a koji se mogu primeniti u ovom kontekstu).
46. Međutim, Sud naglašava činjenicu da se gore navedena odredba, ali, štaviše, i obaveza koja je u njoj navedena, ne mogu tumačiti kao izolovane u odnosu na druge odredbe kako krivičnog zakona tako i zakona o krivičnom postupku. Preciznije, jedna takva obaveza je regulisana i uslovljena putem proceduralnih pravila, a u okolnostima ovog konkretnog slučaja, putem onih koje se nalaze u zakonu o krivičnom postupku. Tačnije, i u smislu pitanja koja su povezana sa pravilnim utvrđivanjem činjenica, na osnovu stava 1.3 člana 383 (Razlozi za podnošenje žalbe protiv presude) čine jednu od osnova za podnošenje žalbe protiv neke Presude Osnovnog suda a pred Apelacionim sudom, nasuprot navodima o ozbiljnim povredama odredbi krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona kao i odluke u vezi sa krivičnim sankcijama, koje su određene u stavovima 1.1, 1.2 i 1.4 ovog člana. Pogrešno i nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja je dalje precizirano i u članu 386 (Pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje) ZKPRK-a, i na osnovu kojeg to isto postoji onda kada je sud (i) pogrešno utvrdio neku veoma važnu činjenicu ili kada sadržaj dokumenta, zapisnika u vezi sa razmotrenim dokazima ili tehničkih zapisa doveo u pitanje ispravnost ili pouzdanost utvrđivanja veoma važnih činjenica; ili (ii)

kada nije utvrđena neka važna činjenica. Sa druge strane, na osnovu stava 2 člana 432 (Razlozi za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti) ZKPRK-a, zahtev za zaštitu zakonitosti (i) se pred Vrhovnim sudom ne može podneti zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i (ii) niti protiv odluke istog putem koje je odlučeno u vezi sa zahtevom za zaštitu zakonitosti.

47. S tim u vezi, Sud podseća da na osnovu gore navedenih proceduralnih odredbi, navodi koji su povezani sa pravilnim utvrđivanjem činjenica, u principu, mogu se podnositi samo do Apelacionog Suda. U daljim postupcima, i pre svega pred Vrhovnim Sudom, odgovarajuće žalbe se mogu povezivati samo sa navodima koji se tiču povrede krivičnog zakonika, ozbiljnih povreda krivičnog postupka kao i drugih povreda koje sum ogle uticati na zakonitost sudske odluke, kao što je to određeno u članu 432 ZKPRK-a. Štaviše, u okolnostima ovog konkretnog slučaja, Apelacioni sud je razmotrio sve navode podnosioca zahteva u vezi sa pogrešnim utvrđivanjem činjeničnog stanja i koje su bile povezane sa svedočenjem optuženog F.C, koji je ujedno bio i vozač autocisterne kompanije „P-Gas“ i koja je je u momentu nesreće vršila snabdevanje gasom iz firme podnosioca zahteva sa njegove tačke prodaje, samim tim tvrdeći da krivična odgovornost pada na dobavljača.

48. Sud naglašava da je Apelacioni sud razmotrio ove tvrdnje podnosioca zahteva a uvezi sa činjenicama slučaja i utvrdio je, između ostalog, i sledeće:

“Uzimajući u obzir ovo stanje činjenica ovaj Sud ocenjuje da su neosnovani navodi branilaca optuženih Muhamet Prapashtica i Besnik Sadiku da se iz izvedenih dokaza nije dokazalo da njihovim postupcima nisu ispunjeni elementi krivičnog dela za koje su oni proglašeni krivima. Po oceni ovog suda, iz izvedenih dokaza i bez sumnje je utvrđeno da su optuženi postupili u suprotnosti sa odredbama za njihove radne obaveze tako da je optuženi zanemarujući zakonske kriterijume za izgradnju, za urbanističku dozvolu, ekološku dozvolu i tehničke uslove, izgradio je benzinsku pumpu u ulici „Rustem Hiseni“ u opasnoj blizini od 60 cm od zgrade privatne kuće, dok je optuženi Besnik Sadiku ne posedujući licencu za transport opasne robe je zaposlio vozača auto – cisterne Fatona Canolli bez adekvatnog osposobljavanja (bez posedovanja ADR) za prevoz opasnih materija iz Ministarstva transporta i ovom je tokom snabdevanja benzinske pumpe iz kamiona – cisterne koju je vozio vozač optuženog Besnik, kao posledica protoka gasa je stvorena eksplozivna masa koja je rezultirala izbijanjem požara koji je izazvao opštu opasnost sa teškim posledicama za život ljudi (dvoje mrtvih i nekoliko povređenih) i znatnu materijalnu štetu.“

49. Štaviše, Sud primećuje da u okolnostima ovog konkretnog slučaja, ovde je kažnjen vlasnik kompanije „P-Gas“, odnosno B.S, dok je protiv vozača F.C, u skladu sa obrazloženjem u Presudi Apelacionog Suda, krivični postupak bio odvojen.

50. Samim tim, i na osnovu gore navedenog objašnjenja, Sud naglašava da (i) navodi podnosioca zahteva u vezi sa nepotpunim i pogrešno utvrđenim činjeničnim stanjem su već bili predstavljeni pred Apelacionim sudom i isti je razmotrio navode i obrazložio iste, odbijajući ih kao neosnovane; i (ii) navodi podnosioca zahteva u vezi sa ozbiljnim povredama odredbi krivičnog postupka i povrede krivičnog zakonika su predstavljeni i pred Vrhovnim Sudom i isti je razmotrio i obrazložio iste, odbijajući ih kao neosnovane; i (iii) navodi podnosioca zahteva pred Sudom koji su povezani sa tumačenjem gore navedenih odredbi, a koji u suštini sadrže u sebi obavezu za utvrđivanje činjeničnog stanja, kao što je objašnjeno iznad su očigledno neosnovani po ustavnim osnovama. Na osnovu procene Suda, redovni sudovi nisu "*primenili zakon na očigledno pogrešan način*" i, samim tim, njihove konstatacije nisu rezultirale "*proizvoljnim zaključcima*" ili "*očigledno nerazumljivim*" za podnosioca zahteva i samim tim, postupak je u svojoj celini bio pravičan i neproizvoljan.
51. Štaviše, i u tom smislu, Sud ponovo naglašava da "*pravda*" koja se propisuje u članu 31 Ustava a u vezi sa članom 6 EKLJP-a, nije "*suštinska*", već "*proceduralna*" pravda. U praktičnom smislu, i u principu, ovo se izražava u kontradiktornom postupku u kojem se strane saslušaju i stavljaju se pod istim uslovima pred sudom. (vidi, s tim u vezi, slučajeve Suda KI42/16, podnosilac *Valdet Sutaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. novembra 2016. godine, stav 41. i druge reference koje se u njemu navode; i KI119/17, podnosilac *Gentian Rexhepi*, rešenje o neprihvatljivosti od 3. aprila 2019. godine, stav 85).
52. U tom pravcu i u principu, tvrdnje koje se tiču povrede člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP-a, na osnovu kako sudske prakse ESLJP-a tako i sudske prakse samog Suda, se mogu povezati sa nemogućnošću kontradiktornih postupaka; nemogućnosti da u različitim fazama postupka, strana predoči argumente i dokaze za koje ista smatra da su od važnosti za njegov/njen slučaj; i/ili nemogućnost osporavanja na efikasan način argumenata i dokaza koji su predstavljeni od suprotne strane. U suprotnom, i ukoliko su svi argumenti strane koji su, gledajući na objektivni način, bili važni za rešavanje odgovarajućeg slučaja, bili saslušani i razmotreni na potreban način od strane redovnih sudova, onda, u principu, postupak se u svojoj celini treba smatrati kao pravičnim. (vidi, između ostalog, slučaj Suda, KI119/17, citirano iznad, stav 86).
53. Sud ponovo naglašava da navodi podnosioca zahteva u ovom konkretnom slučaju nisu povezani sa proceduralnom nepravdom, i štaviše, isti ne podržavaju mogućnost da su postupci pred redovnim sudovima bili na neki način nepravični ili proizvoljni. (vidi, s tim u vezi, između ostalog, slučaj ESLJP-a, *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, Presuda od 30. juna 2009. godine).
54. Sud na kraju naglašava da nezadovoljstvo podnosioca ishodom postupka od strane redovnih sudova ne može samo po sebi pokrenuti dokazanu tvrdnju o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje ili o povredi prava koja su u sudskoj zaštiti. (vidi, slučaj ESLJP-a *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat*

protiv Mađarske, Presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21; i vidi takođe slučaj Suda KI119/17, citirano iznad, stav 88).

55. Dakle, u ovim okolnostima, na osnovu gore navedenog i uzimajući u obzir tvrdnje koje su navedene od strane podnosioca zahteva kao i činjenice koje je on predstavio, Sud, oslanjajući se kako na standarde koji su utemeljeni u sudskoj praksi Suda u sličnim slučajevima tako i na sudsku praksu ESLjP-a, utvrđuje da podnosilac zahteva nije dovoljno dokazao i potkrepio svoje tvrdnje u vezi sa povredama njegovih prava i osnovnih sloboda koje su zagarantovane članom 31 Ustava.
56. Na kraju, Sud takođe podseća da je podnosilac zahteva tvrdio i povredu člana 23 Ustava. U vezi sa ovim navodom, Sud podseća na svoju sudsku praksu da samo citiranje jednog člana Ustava, bez jasnog i adekvatnog obrazloženja kako je došlo do povrede tog prava, nije dovoljan argument da se aktivizira mehanizam zaštite koji pruža Ustav i Sud, kao institucija koja se stara o poštovanju ljudskih prava i sloboda. (vidi, s tim u vezi, slučajeve Suda KIo2/18, podnosilac *Vlada Republike Kosova [Ministarstvo Sredine i Prostornog Planiranja]*, rešenje o neprihvatljivosti od 20. juna 2019. godine, stav 36; i KI95/19, podnosilac *Ruzhdi Bejta*, rešenje o neprihvatljivosti od 8. oktobra 2019. godine, stavovi 30-31).
57. Takav stav Suda se zasniva i na sudskoj praksi ESLjP-a, na osnovu koje, navodi ili žalbe koji su neobrazloženi i nepodržani argumentima i dokazima, se proglašavaju neprihvatljivi kao očigledno neosnovani. (vidi Smernice ESLjP-a od 30. aprila 2019. godine o Kriterijumima o prihvatljivosti; deo I. Neprihvatljivost na osnovu merituma; A. Zahtevi očigledno neosnovani; 4. Neobrazložene žalbe: nedostatak dokaza, stavovi 280 do 283). Štaviše, takvi navodi, koji ne objašnjavaju na adekvatan način navedene povrede, su takođe neprihvatljivi na osnovu člana 48 Zakona a u vezi sa tačkom d) stava 1 Pravila 39 Poslovnika o Radu, a na osnovu kojih su podnosioci zahteva dužni da svoje zahteve jasno preciziraju i da na adekvatan način predstavljaju sve činjenice i navode koji se tiču prava i osnovnih sloboda za koje oni tvrde da su im povređena.
58. U okolnostima ovog konkretnog slučaja, Sud smatra da podnosilac zahteva nije tačno pojasnio činjenice i navode u vezi sa povredom člana 23 ustava i samim tim, i ove tvrdnje, nakon ostalih drugih tvrdnji koje se tiču člana 31 Ustava a u vezi sa članom 6 EKLjP-a i koje su se razmotrile i objasnile iznad, se trebaju proglasiti neprihvatljivim kao očigledno neosnovane po ustavnim osnovama, kao što je to propisano u stavu 2 pravila 39 Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni Sud Republike Kosova, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47 Zakona i pravilima 39 (2) i 59 (2) Poslovnika o Radu, na sednici koja je održana dana 10. novembra 2020. godine jednoglasno/većinom glasova:

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20 (4) Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Gresa Caka-Nimani

Gresa Caka-Nimani

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi

Arta Rama-Hajrizi